

ІНФАРМАЦЫЙНА-КУЛЬТУРНАЯ ГАЗЕТА БЕШАНКОВІЦКАГА РАЁНА

МЕРКАВАННЕ РЭДАКТАРА

ВАЙНА НА ЎКРАЇНЕ

24-га лютага Расія напала на Украіну, у тым ліку і з беларускай тэрыторыі. Ваенныя дзеянні разгарнуліся на вялізнай лініі фронту – ад Чорнага мора, уздоўж усёй расейска-украінскай мяжы і з нашага Палесся. Пуцін, які аддаў загад на вайну, кіраваўся нейкімі дзіўнымі матывамі. Нібыта ўладу на Украіне захапілі бандыты, якіх трэба знішчыць, а ўкраінскі народ толькі і чакае гэтага.

Але першыя дні вайны паказалі адваротнае. Украінскі народ згуртаваўся вакол прэзідэнта Украіны Уладзіміра Зяленскага і дае рашучы адпор захопнікам. За першыя два дні на гэтай вайне расейцы страцілі акрамя

вялікай колькасці тэхнікі некалькі тысяч жаўнераў(салдат). Сотні вартых жалю расейскіх ваяк узяты ў палон. Але афіцыйная расейская прэса адмаўляе гэтыя страты.

"Бліцкрыг", запланаваны Пуціным,

сарваўся. Уся Еўропа ўзнялася супраць Расеі. Украіна атрымлівае падтрымку зброяй ад розных краін. У самой Расіі людзі ўсё часцей пратэстуюць супраць гэтай братазбойчай вайны.

Беларусь пакуль што фармальна ў вайне не ўдзельнічае, хаця расейскія войскі спакойна карыстаюцца тэрыторыяй і дарогамі Беларусі. Але Лукашэнка можа ў любы момант выканаць абяцанне, дадзенае Пуціну, і кінуць у гэтую бойню беларускіх хлопцаў.

Г.Станкевіч

"ПРЫВАТЫЗАЦЫЯ"

ШКОЛУ АДДАЛІ БЯСПЛАТНА

Бешанковіцкі райвыканкам бясплатна перадаў будынкі былой Каранейскай школы расейскім бізнесменам. На аукцыён школа не выстаўлялася.

Цяпер тыя капітальныя будынкі, якія каштуюць мільёны беларускіх рублёў, будуць у прыватнай уласнасці ТАА «Скарпіё-Кветка», якое займаецца вытворчасцю харчовых араматызатараў.

"Зара" напісала, што ТАА «Скарпіё-Кветка» створана шляхам тэхналагічнага і інтэлектуальнага ўдзелу расійскай кампаніі ТАА

«Скарпіё-Арамаст», якая з'яўляецца вытворцам харчовых араматызатараў у Расіі ўжо на працягу 30 гадоў.

ТАА «Скарпіё-Арамаст» знаходзіцца ў г. Адзінцова, (Маскоўская вобласць). Яна заснавана ў 1993 годзе.

У цяперашні час прадпрыемства вырабляе больш за 10 000 найменняў араматызатараў - сухіх і вадкіх формаў, натуральных экстрактаў,

эмульсій, замутняльнікаў, харчовых дабавак і іншых інгрэдыентаў, а гэтак жа смакаараматычных кампазіцый з натуральных алееразінаў і эфірных алей (і шмат іншага сучаснай прамысловасці).

"Зара" піша, што адкрыццё новай вытворчасці ў нашым раёне дасць магчымасць не толькі стварыць да пяці новых рабочых месц, але і выпускаць прадукцыю, якая будзе пастаўляцца на ўнутраны рынак і экспарт.

А.Тутэйшы

Партал твайго горада: <http://beshankovichy.by>

ВЕЧНАЯ ПРАБЛЕМА

ДЗЬВІНА ПРАЧЫНАЕЦЦА. ЯК ПЕРАПРАВІЦЦА НА ДРУГІ БЕРАГ?

Заканчваецца люты, а разам з тым распачынаюцца турботы простага людю наконт пераправы праз Дзвіну. Лёд на Дзвіне ўжо адышоў ад берагоў. Вось-вось палонкі блізу берагоў стануць такімі, што без спадручных сродкаў на лёд не ўзыхдзеш. І тады людзі павалакуць з сабой розныя абрэзкі, дошкі, каб зрабіць больш-менш зручны выхад на лёд.

Да часу, калі Дзвіна вызваліцца ад лёду можа быць ад двух да чатырох тыдняў. І ўсё той час людзі будуць рызыкаваць сваімі жыццямі, пераходзячы раку.

Мясцовыя ўлады традыцыйна адмаўляюцца вырашаць існуючую праблему. Яны распрацавалі зручную тэорыю: "Або мост, або нічога". Вось цяпер і наступае ажыццяўленне

другой часткі іхняга дэвізу.

Акрамя ўмёрзлай у лёд зламаны таблічкі, "Асцярожна, тонкі лёд!", на беразе ракі няма аніякой новай інфармацыі.

Між іншым, нават для таго, каб залезці раз у год на Вадохрышча ў купель, камунгасаўцы зрабілі адмысловыя драўляныя сходы. А вось тым, хто ходзіць паўз падобную купель штодня, такія сходы чамусьці не абцягаюць.

Г.Станкевіч

ЭКАНОМІКА

ХТО І КАЛІ ПАБУДУЕ БЕЛАРУСАМ ПОРТ?

Наколькі выгадна для РФ будаўніцтва порта для перавалкі беларускіх грузаў і ці рызыкуюць расійскія бізнесмены трапіць пад санкцыі за дапамогу ў вывазе калійных угнаенняў?

Уладзімір Пуцін распарадзіўся неадкладна пачаць будаўніцтва тэрмінала для перавалкі беларускіх грузаў, заявіў кіраўнік Беларусі Аляксандр Лукашэнка на прэс-канферэнцыі па выніках двухбаковых перамоваў, паведамляе "Інтэрфакс".

Па словах Лукашэнкі, грошы на будаўніцтва порта ёсць, аднак ён не ўдакладніў крыніцы фінансавання.

На чые грошы і ў які тэрмін можа быць пабудаваны порт?

Меркаванне кіраўніка партнёра кампаніі «Інфрапраекты» Аляксея Безбародава:

- Гэта 10-15 млрд рублёў як мінімум. Часу не менш за чатыры гады. І дзіўна ўвогуле ўсё гэта выглядае, бо яшчэ тры тыдні таму прэм'ер-міністар Беларусі казаў, што ўсё вырашана, усе пытанні ўзрушаны, уся лагістыка прадуманая. Цяпер аказваецца нічога не вырашана.

- Атрымліваецца, што лагістычныя праблемы толькі пачынаюць вырашацца?

- Я не ўпэўнены, таму што крыкі аб порце - гэта не рашэнне праблемы. Гэтыя размовы не вырашаць праблему сёння, заўтра ці паслязаўтра. Праз

тры гады можна будзе дабудаваць порт. Альтэрнатыву як мінімум чатыры, у тым ліку замены сыравінай паміж расійскімі і беларускімі ўладальнікамі калійных угнаенняў. Там шмат усякіх розных схем: замены, свопы і гэтак далей. Але трэба над гэтым працаваць, і лепш упатай. Можа, ужо працуюць.

- На чые грошы ён будзе пабудаваны?

- На грошы ўладальнікаў калійных карпарацый. А на чые яшчэ? "Беларуськалій" натуральна павінен гэта фінансаваць. Ніяк інакш.

- А Расея наогул не будзе датычна да будаўніцтва ці таксама ўнясе сваю лепту?

- А нам гэта нашто?

www.bfm.ru

УКРАЇНА

На твой пшанічны каравай
хто толькі рот ні разяваў:
хто крошкі краў, хто палавініў.
За горла бралі і на змор,
ты вынесла й Галадамор,
і вось цяпер – нажом у сьпіну!

Паехаў дах у іх няўжо?!
За што яны цябе – нажом?!
Мо запытаешся ў Багдана
або ў скажэннага Пятра:
чаму на іх наводзіць страх
імя нязломнага Майдана?

Крамлёўскіх зораў уладар
сусветам хоча заўладаць,
спрадвечнай ап'янёны марай.
Зьбіраецца ён зноў на раць,
цябе, Украіна, каб зламаць –
сам не пазьбежне Боскай кары.

Арлы на прапарых ня сьпяць –
ім прагнецца папіраваць.
О, апетыт іх адмысловы!
Ды не запамяталі ўрок:
ня тая птушка, каб Дняпро
пераляецца ёй, дзвюхгалавой!

Калі ж расейскі янычар
сваіх ня вырачацца мар,
й захоча кроў папіць нявінных,
гатовай будзь да бітвы зноў
і ў шэрагі сваіх сыноў
мяне залічвай, Украіна!

Г.Станкевіч
25.03.2014

КУЛЬТУРА

ЯК ПАХУДЗЕЦЬ СА 135 КГ?

На піку атлусцення 28-гадовы сёння Максім Бычкоў важыў 135 кілаграмаў. Аднак варта было яму аднойчы раззлавацца падчас прымеркі, як усё перайначылася. Цяпер цела Максіма нагадвае фігуру Апалона: шэсць кубікаў прэса, аб'ёмны біцэпс і рэльеф, якому шмат хто пазайздросціць. Пра тое, колькі сіл і часу было патрачана на метамарфозы і якія метадыкі паказалі сваю эфектыўнасць, чытайце ў апаведзе героя ад першай асобы.

У дзявятым класе важыў 100 кілаграмаў

Нарадзіўся я не зусім здаровым, былі праблемы з нагамі, і праз пэўны час мне зрабілі аперацыю. Аперацыя (працяг на стар. 2)

КУЛЬТУРА

СПАДЧЫНА

ЗНАКАМІТЫ
НАПАЛЕОН ОРДА

11 лютага 2022 года адзначалася 215 гадавіна з дня нараджэння беларускага мастака, кампазітара, піяніста, пісьменніка і навукоўца Напалеона Орды. Дакладна вядома, што ён наведваў Бешанковічы і пакінуў пасля гэтага вядомыя нам малюнкi.

Сын шляхецкай сям’і, якога выключылі з універсітэта

Будучы мастак нарадзіўся ў вёсцы Варацэвічы Пінскага павета. Зараз на месцы вёскі горад Іванава (Брэсцкая вобласць). Бацька Напалеона Міхал быў інжынерам-фартыфікатарам і амаль усе жыццё працаваў на будаўніцтве дарог і каналаў. Падчас падзелаў Рэчы Паспалітай займаў пасаду маршалка Кобрынскага павета. Таму сям’ю Напалеона адносілі да палескай шляхты.

Пачатковую адукацыю Орда атрымаў дома. Яго галоўнай выхавальніцай была маці — Юзафіна — дачка пінскага суддзі. Менавіта маці, якая валодала французскай мовай і мела музычныя здольнасці, навучыла сына граць на фартэпіяна. Пазней Напалеон вучыўся ў Свіслацкай гімназіі, пасля якой у 1823 годзе паступіў у Віленскі ўніверсітэт на фізіка-матэматычны факультэт. Але да вучыцтва не паспеў.

За ўдзел у тайным студэнцкім таварыстве «Заране» Напалеона Орду арыштавалі і выключылі з універсітэта на чацвёртым курсе. Амаль 15 месяцаў Орда знаходзіўся ў Віленскай турме. Пасля вызвалення ён вярнуўся ў родную вёску, дзе жыў пад наглядам паліцыі.

Дзякуючы Шапэну пачаў займацца мастацтвам

Напалеон Орда прымаў актыўны ўдзел у паўстанні 1830–1831 гадоў, і пасля таго, як яно было задушана, будучы мастак, баючыся рэпрэсій, пад чужым імем з’ехаў у Парыж. Менавіта ў Францыі ён пачаў актыўна займацца музыкай і мастацтвам.

Падчас эміграцыі Орда актыўна падарожнічаў па Еўропе. Ён жыў у Аўстрыі, Швейцарыі, Італіі. У 1833 годзе ён атрымаў статус эмігранта ў Францыі. У Парыжы Орда пазнаёміўся з дзеячамі еўрапейскай культуры: Адамам Міцкевічам, Іванам Тургеневым, Онорэ дэ Бальзакам, а таксама Фрэдэрыкам Шапэнам.

Менавіта Шапэн заўважыў мастацкія здольнасці ў Орды і параіў яму звярнуцца ў студию майстра архітэктурнага пейзажа П’ера Жэрара. У 1840–1842 гадах Напалеон Орда зрабіў серыю малюнкаў пасля свайго падарожжа па Францыі. Потым былі цыклы малюнкаў па Іспаніі, Партугаліі і Алжыры.

Не толькі маляваў, але і пісаў музыку

У 1837 годзе Орда пачаў працаваць дырэктарам Італьянскай оперы ў Парыжы. Акрамя напісання музыкі ён займаўся яе выкладаннем. За гэты час ён напісаў больш за 20 паланэзаў, мазурак, вальсаў, нацюрнаў, полек, серэнад, а таксама рамансаў. Яго творы гучалі ў Францыі, Германіі, Польшчы і Расіі.

Акрамя музычных твораў Орда напісаў шэраг навуковых прац па тэорыі музыкі. Адзін з падручнікаў «Граматыка музыкі» стаў адным з найлепшых дапаможнікаў па тэорыі музыкі. Таксама Орда вядомы як заснавальнік беларускай школы піянізму.

Вярнуўся на радзіму, калі абвясцілі амністыю ўдзельнікам паўстання

Орда вярнуўся на радзіму пасля аб’ўлення амністыі ўдзельнікам паўстання Аляксандрам II. У Парыжы мастак пакінуў жонку Ірэн Бугле з сынам Вітольдам. Па вяртанні мастак падарожнічаў і замалёўваў архітэктурныя пейзажы Беларусі, Украіны, Літвы, Польшчы, а таксама Прусіі і Аўстра-Венгрыі.

У Беларусі Орда зрабіў каля 200 замалёвак. Асаблівую ўвагу мастак надаў фальваркам і памятным мясцінам, дзеячам культуры, сярод якіх Адам Міцкевіч, Станіслаў Манюшка, Уладзіслаў Сыракомля. Шэраг малюнкаў аўтар прысвяціў беларускім вёскам. На іх Орда дасканала і з захаваннем нацыянальнага каларыту перадаў драўляную архітэктурную Беларусь XIX стагоддзя.

У цыклах малюнкаў у Гродне, Віцебску, Мінску, Магілёве, Полацку, Пінску, Навагрудку і іншых, Орда стварыў шырокую панараму шматстылёвай каменнай забудовы гарадоў. Асобную ўвагу творца надаў старажытным замкам. Бо ўжо ў той час некаторыя з іх былі ў разбураным стане.

Усе свае творы сістэматызаваў і расклаў па тэчках

Агулам Напалеон Орда пакінуў пасля сябе больш за 1150 акварэляў і графічных прац. Аўтар сам сістэматызаваў свае творы, расклаў іх па тэчках. Беларускі матэрыял складаецца з пяці тэчак — па колькасці губерняў. Асобныя партфелі з малюнкамі па Валынскай, Кіеўскай, Падольскай, Ковенскай губернях, а таксама Княстве Познаньскім, Западнай Прусіі і Галіцыі, Францыі і Германіі, Іспаніі і Партугаліі.

Не адправілі ў ссылку дзякуючы дапамозе французскага пасла

У перыяд з 15 траўня 1866 па красавік 1867 года Орду пасадзілі ў Гродзенскую турму. Яго змясцілі за краты па падазрэнні ва ўдзеле ў паўстанні 1863–1864 гадоў. Мастака нават прыгаварылі да ссылак. Але дзякуючы дапамозе жонкі і пасла Францыі вырак адмянілі.

У 1880 годзе Орду, якому было 73 гады, прынялі за шпіёна і распачалі следчую справу. Мінскаму губернатару далажылі, што мастак займаецца чарчэннем планаў гарадоў і фартэцый, адпраўляе малюнкi за мяжу і атрымоўвае за гэта грошы. Але сабраць дастатковую колькасць доказаў шпіянажу не атрымалася, і справу закрылі.

Памёр у Варшаве, але пахавалі на радзіме

Восенню 1882 года цяжка хворы Орда з’ехаў у Варшаву, дзе лекаваўся ў клініцы. Там ён памёр у 1883 годзе. Паводле яго жадання, Напалеона Орду пахавалі ў радавым скляпенні ў Янаве (суч. Іванава — заўв. Budz-ma.org). Але магіла не захавалася да нашых дзён. Надмагільная пліта захоўваецца ў Пінскім музеі.

budzma.org

дастаўкай.

Каб не сарвацца, апроч жадання, патрэбна дысцыпліна. У гэтым дапамагаюць дзённікі харчавання. Галоўнае — быць сумленным: з’еў больш за норму — пішы як ёсць, каб потым можна было зразумець, чаму вага стаіць на месцы ці расце. Пераеў сёння — не варта галадаць заўтра, толькі горш зробіце. Арганізм, наадварот, будзе запасіць тлушч, бо знаходзіцца ў стрэсе.

3 135 кілаграмаў да 85 схуднеў за дзевяць месяцаў.

Скура на жываце трохі правісла, прыбраць яе можна толькі хірургічным шляхам, кошт — \$2500. Гэтакі шнар з мінулага жыцця.

Ніхто з сяброў і калег неверуў у мяне. Уявіце: прыходзіць таўстун на працу з цэлым партфелем ежы і кажа, што будзе есці і худнець. А цяпер шмат з тых, хто смяяўся, наведваюць са мной залу ці перайшлі на правільнае харчаванне. Нядаўна быў школьны вечар. Дзевяць гадоў з аднакурснікамі не бачыліся, дык мяне ні настаўнікі, ні аднагодкі не пазналі.

Мама ўзяла з мяне прыклад, змяніла рацыён і без залы схуднела на 10 кіло.

Навошта я хаджу ў залу, калі я перастану займацца, то вага вернецца. Можа, гэта не так, але правяраць не хочацца. Цяпер я працую над формамі і сілавымі паказчыкамі.

Часу на серыялы ў мяне больш няма. З’явілася шмат розных варыянтаў актыўнага ладу жыцця, недаступных мне раней: на каньках пакатацца, з дзяўчынай пагуляць ды нават проста на прыроду выбірацца. Лягота знікла і больш да мяне не вяртаецца.

(скарочана)

onliner.by

РОДНАЯ МОВА

САМАЯ НАДЗЕЙНАЯ ЗБРОЯ

— Пачну з банальнасці, якая многім была зразумела даўно, але некаторыя прыходзяць да яе толькі цяпер: па-іншаму Расея ня выпускалі б з рабства паняволеныя народы, як толькі праз чарговую вайну, якая б адкрыла вочы тым, хто шчэ заставаўся сляпы.

— Бо калі людзі, якія чыталі кнігі па гісторыі, казалі, што Расея — гэта вайна, іх ніхто не хацеў разумець.

Не разумелі ў 90-ых, не разумелі ў 2008-м пасля ўварвання ў Грузію, не разумелі нават у 2014-м пасля анэксіі Крыму і вайны на Данбасе. Ну, мо зразумеюць цяпер.

Калі зразумеюць, тады стануцца вольнымі ад прарасейскай сьвядомасці, ад комплексаў малодшых братоў ці сясцёр — свабоднымі ад маскоўства ў галаве. Трагедыя, што для гэтага разуменьня мусяць ліцца рэкі крыві, але такая ўжо чалавечая існасць — на гісторыі вучыцца ня хочам.

Заўвага. Шмат хто цяпер ва Украіне і некаторыя беларусы пішуць пра тое, што Беларусь — агрэсар, такі ці ледзь не такі ж, як Расея. Бясспрэчна, што тэрыторыя Беларусі выкарыстоўваецца для атакі на любімыя намі брацкі народ Украіны, за што нам прыкра і сорамна. Але ці не зразумеюць каментатары, што беларусы самі пад акупацыяй?

прымусіў мяне дзейнічаць. На здзіўленне, і лічбы супалі — у панядзелак, 1 ліпеня 2019 года, я пайшоў у залу. Вядома, мой галоўны матыў — не хуткая купля шортаў, а жаданне стаць прыгажэй, бо я баяўся нават зірнуць у люстэрка.

«Качалку» выбраў бліжэй да дому. Падышоў да дзяжурнага трэнера, пацягаў пры ім 1—2-кілаграмовыя гантэлі, і ён сказаў: «Калі ты хочаш схуднець, адной залы недастаткова, трэба цалкам змяніць лад жыцця». Я пагадзіўся. Трэнер склаў мне рацыён, навучыў правільна выконваць практыкаванні. У залу што тады, што цяпер хаджу 12 разоў на месяц: не варта сябе прымушаць, арганізму важна аднаўляцца.

Замест двух разоў на дзень я сілкаваўся сем. Снедаў аўсянкай здвумаяйкамі, адзясятайраніцы — перакус яблыкам, апоўдні мог з’есці салату з гародніны ці вараную курыцу. А трэцяй удзень — паўнавартасны абед: вараная курыца (150 грамаў) з грэчкай ці рысам (60 грамаў у сухім выглядзе), а шостаі — вечаровы перакус рыбай (100 грамаў) ці арэхамі. Завяршаецца дзень вячэрай: чатыры печаныя яйкі з адным жаўтком. Калі бацькі даведаліся, што я жаўток у сметнік выкідваю, як на ідыёта пачалі глядзець. Дык я адмовіўся яшчэ і ад супу, бульбы і алкаголю. Увогуле, яны былі ў шоку.

Мне спатрэбіўся дзесьці тыдзень, перш чым я змог адвыкнуць ад мінулага рацыёну. Пра шкоднае і смачнае думаў увесь час. Галадаць я не галадаў, але хацелася разнастайнасці. З часам стаў прыдумляць рэцэпты, навучыўся гатаваць «правільныя катлеты» з курыцы і проста прывык да новай ежы. Да таго ж жыву я адзін, пад бокам ніхто не спакушае спантаннай

ежы.

Ніхто ж ня кажа: крымска-татарскі народ напаў на Украіну, бо яны самі пад акупацыяй, ці ня так? Ніхто ж ня кажа: Данбас напаў на Украіну, бо данбасаўцы самі пад акупацыяй, ці ня так?

Чаму тыя ж людзі, хто так ня кажа, абвінавачваюць беларусаў? Каго вы абвінавачваеце? Тысячы тых, хто сядзіць без віны па турмах і дзясяткі тысячаў іх родных?

Дзясяткі ці сотні тысяч тых, хто ў выгнанні? Ці вы абвінавачваеце тых, хто застаўся і кожную раніцу чакае, ці арыштуець?

Калі ў кагосьці не хапае розуму зразумець, у якім тэроры цяпер жыве грамадства Беларусі, то ўявіце сабе наступную карціну. Менск, 1943 год, Беларусь пад акупацыяй. Тыя, хто вырываўся ў вольны сьвет, выдаюць улёткі: «Здраднікі, чаму не выходзіце на антываенныя пікеты?!» Ну, хай бы выйшлі на гітлерштрасэ і атрымалі кулю ў лоб і няракі б сваю сям’ю на катаваньне ў гестапа.

Калі б Беларусь не паўстала супраць акупацыі, калі б мы мірна і спакойна гулялі па нашых праспэктах, то гэта

была б праўда. Але Беларусь паўстала, і цяпер беларусы самі пад вайсковым становішчам, самі пад акупацыяй.

І калі ў каго шмат нахнення і энэргіі, то я пераходжу да прапановы, куды гэтую магутную сілу накіраваць.

Бярыце прыклад з лаўрэата Нобелеўскай прэміі міру і рэдактара «Новай Газеты» Дзімітрыя Муратава, які пасля афіцыйнага нападу Расеі на Украіну надрукаваў сваё выданьне па-ўкраінску.

Нацыянальная мова акупанавага ці паняволенага Расеяй народу — гэта наша самая надзейная і самая беспечная зброя за свабоду.

Карыстайцеся ёю штодня і паўсюль — і ніхто ня прыйдзе вызваляць «рускагаварашчых саацчэствіннікаў».

А найперш бярыце прыклад з Ісуса Хрыста, Які заклікае заўсёды маліцца і абяцае нам: «Калі будзеце мець веру і скажаце гары гэтай: «Будзь узятая і кінутая ў мора!» — станецца так».

І сёння мы молімся за Украіну і кажам гэтай Бабілонскай гары: «Будзь узятая і кінутая ў мора, каб на табе ўжо ніколі не трымаліся злачынныя рэжымы ўсяго сьвету, каб гэта было тваё апошняе крывавае вывяржэньне». У імя Ісуса Хрыста, амен!

Зміцер Дашкевіч, фэйсбук

ПЕРЕГОВОРНЫЙ ПРОЦЕСС ИСПОЛЬЗОВАЛСЯ МОСКВОЙ ДЛЯ ПРИКРЫТИЯ ПЛАНОВ ВТОРЖЕНИЯ

Оно произошло — неожиданно и вероломно, как в 1941 году. Аналитик Павел Мацукевич пишет о последствиях российской агрессии для Беларуси. «Кремль не удосужился состряпать хотя бы хрупкую провокацию, а просто обвинил Украину в том, что она есть».

— Скажу откровенно: в моих раздумьях возможности масштабного вторжения РФ в Украину не находили разумных аргументов в свою пользу. Однако вторжение произошло — неожиданно и вероломно, как в 1941-м. Владимир Путин настаивает, что оно вынужденное и называет такие причины, что стыдно даже за него. Кремль не удосужился состряпать хотя бы хрупкую провокацию, а просто обвинил

Украину в том, что она есть.

Оценивать агрессивные действия РФ с рациональной точки зрения сложно и, наверное, бессмысленно. Можно с моральной, а лучше с правовой. Хотелось бы, чтобы дошло до всех в Беларуси, что страна втянута в очень злое дело и молчать, а тем более оправдывать это, мягко говоря, неприлично.

Международная дипломатия оказалось не способной

сдерживать Россию. Очевидно, переговорный процесс использовался Москвой для прикрытия планов вторжения и прощупывания почвы — на что готов Запад, а на что нет. Пока Россию уговаривали не нападать на Украину, Кремль готовился к нападению, сливая ложные даты.

К сожалению, Запад не стал брать Украину под свою военную защиту, сформулировал только санкционный ответ на угрозу и начал поставлять оружие, которое, очень может быть, лишь подогрело агрессию Москвы.

Сложно сказать, как далеко простираются цели путинской России. Не исключено, что Кремль вознамерился сменить власть в Украине на прокремлевские силы. Вполне возможно после этого российские военные вернутся в РФ и Беларусь во избежание обвинений в оккупации, но не факт. Да-да, нужно свыкнуться с мыслью, что просто так из Беларуси они уже не уйдут.

Куда важнее, что этому вторжению противопоставит Запад. Пока, по всей вероятности, речь идет о жестком санкционном ответе. Он наверняка будет чувствительным для России (бедные — обеднеют), но замыслы Кремля важнее. В демократиях правительства думают о каждом, в России царь думает о важном. Пострадает бизнес, люди, но разве родину ГУЛАГа напугать отключенным

СВИФТом?

Кремль наверняка оценивал возможные риски, но все равно пошел на вторжение, понимая, что привитое ложным патриотизмом население «стерпит-смирится» с вероятными невзгодами. Голоса несогласных заткнут милицейской дубинкой.

Энергетическая зависимость от РФ хорошо разъедает международную изоляцию. Есть и другая штука — даже самые жесткие из санкций с течением времени смягчаются, часто просто по мере смены правительств в западных странах. На Западе ротация политиков проходит каждые 4-5 лет, кому-то удастся остаться у власти на два срока.

Значит, где-то в диапазоне 5-10 лет или около этого со всей вероятностью начнется смягчение. В России правят дольше и могут подождать и дожидаться, когда Запад выступит инициатором возобновления диалога, как это было после российско-грузинской войны в 2008 году. В Кремле на это рассчитывают.

Вовсейэтойисториинаиболее позорная роль у Беларуси. РФ развязала войну, поставив целью «денацификацию и демилитаризацию Украины», что в переводе на любой язык называется агрессией. Украина обороняется, защищает свою свободу, независимость, территорию, граждан, жизнь, поэтому ее война справедлива. За что «сражается» Беларусь на

стороне агрессора?

Беларусь влезла не «за», а «из-за». Путинская Россия идет на поводу у своих целей и интересов. Беларусь идет тоже на поводу путинских. Лукашенко задолжал Кремлю и втянул нас в войну, предоставив территорию нашей страны для российских военных и вооружений и этим оформив соучастие в агрессии.

Белорусская территория была использована Россией для наступления на Украину. Лукашенко отрицает участие наших вооруженных сил в боевых действиях. Возможно, это и так, но где гарантии, что так и будет?

Из этой истории есть только один приличный выход — выход из войны. Это означает осудить агрессию и потребовать от руководства России немедленного вывода с территории Беларуси российских войск.

Лукашенко не может даже декларативно дистанцироваться от вторжения РФ в Украину. Хуже того, он обвинил в российской агрессии Киев. От бессилия что-ли.

Последствия соучастия Беларуси в нападении на Украину будут болезненными и морально, и материально. Экономический ущерб пока сложно калькулировать. На коротком историческом отрезке, наша страна определенно ощутит на себе воздействие новых санкций.

gazetaby.info

НОБЕЛЕЎСКИ ЛАЎРЭАТ

“ЧЫРВОНЫ ЧАЛАВЕК ЗНОЎ ПАДНЯЎСЯ І ДАЕ НАМ БОЙ. СПАДЗЯЮСЯ, АПОШНІ”

Нобелеўскі лаўрэат Святлана Алексіевіч аб тым, навошта Пуціну вайна, чаму ўдзел у ёй Беларусі — здрада і што будзе з Украінай далей.

Апошнія тыдні Святлана Алексіевіч уважліва сачыла за тым, што адбываецца ва Украіне, але яшчэ літаральна ўчора не магла сабе ўявіць, што пачнецца вайна і рэальныя баявыя дзеянні, піша dw.com. У пачатку лютага яна дыскатувала з пісьменніцай Гертай Мюлер і пераконвала яе, што «Пуцін не вар'ят» і не можа так паступіць. «Аказваецца, можа», — са шкадаваннем кажа нобелеўскі лаўрэат.

— У вас ёсць разуменне — навошта Пуціну вайна?

— Думаю, ён адчувае сябе Месіяй. Рэдкі чалавек можа застацца ва ўладзе так доўга і выстаць перад яе спакусай, як, напрыклад, здолела Ангела Меркель. Пасля двух тэрмінаў пачынаецца адрыў чалавека ад рэальнасці, ён жыве ва ўласнай прасторы, якая выбудоўваецца з кавалкаў зносінаў са сваім асяроддзем. А такія людзі ў асноўным маюць зносіны з сілавікамі. Аляксандра Дугіна ў 1990-я, у часы дэмакратыі, лічылі маргіналам. А сёння гэта прыдворны філосаф Пуціна.

— Сёння Уладзімір Зяленскі звяртаўся не толькі да украінскага народа, але і да расіян: заклікаў пратэс-

таваць супраць вайны. Як думаеце, Расія прачнецца?

— У мяне вялікія сумневы. Магчыма, толькі калі з'явіцца першыя труны. Чамусьці здаецца, што загінулых будзе шмат.

Расійскаму народу патрэбны час. У яго цяпер нейкая анемія, ён быццам у летаргічным сне ад таго, што перажыў, ад таго, што многае не прагаворана ў грамадстве. А гэта так важна. Немцы кажуць і кажуць аб нацызме, хоць столькі гадоў прайшло. Ужо некаторыя нават выступаюць супраць: «колькі можна каяцца?» А яны каюцца і каюцца, паколькі, напэўна, не давяраюць чалавечай прыродзе. І гэта дае плён: у гэтым грамадстве прыемна жыць, улада знаходзіцца ў руках у разумнай большасці.

Хутчэй, людзі выйдуча і будуць пратэставаць у Германіі, Партугаліі, Іспаніі. Наконт расіян — не ведаю. З беларусамі больш зразумела: выйшці на вуліцу цяпер — значыць трапіць у турму, дзе над людзьмі жорстка здзекуюцца.

Святлана Алексіевіч мяркуе, што сёння пуцінская Расія ўяўляе сабой абражаную прыніжаную імперыю, а

такія дзяржавы здольныя на страшныя дзеянні. Прыклад таму — нацысцкая Германія 1930-х гадоў.

— Тое, што мы сёння назіраем, — гэта 1930-я гады, калі да ўлады ў Германіі прыйшоў чалавек і сказаў: «Я падыму вас з каленяў, мы будзем вялікай дзяржавай». Пачынаў ён сапраўды гэтак жа: вяртаў «свае» зямлі — Судэты, тэрыторыю Польшчы. А потым пайшоў заваёўваць ўвесь свет. Па-мойму, так пачынаецца фашызм.

Цалкам зразумела, што Пуцінне спыніцца на бамбёжках Украіны, напэўна будуць акупаваныя ўкраінскія тэрыторыі, пачнецца доўгая партызанская вайна. Бо ўкраінцы не тыя людзі, якіх можна проста разгнаць.

Але яны не хацелі ваяваць і ўвесь час шукалі шляхі для перамоваў па Данбасе. Цяпер многія гатовыя абараняць сваю Радзіму. У цэлым, у мяне сёння нават не хапае слоў, каб зразумець тое, што адбылося і выразна пракаментуваць. Дарэчы, вырашыла, што кніга пра Беларусь не будзе заканчвацца толькі нашымі праблемамі. У ёй будзе выхад на вайну, на тое, што адбываецца. Што «чырвоны чалавек» не памёр — ён зноў падняўся і зноў дае нам бой. Спадзяюся, апошні.

На думку Святланы Алексіевіч, Лукашэнка ўсве-

дамляе, што знаходзіцца ва ўладзе Пуціна, але ён не можа не падтрымаць Расію ў гэтай кампаніі: для яго гэта адзіны спосаб захаваць уладу і выжыць палітычна.

— Не думаю, што ён хоча ўдзельнічаць у вайне з украінцамі. Але ён будзе пастаўлены перад фактам. Яго абмыюць крывёю, як ён сам абмыў сваіх сілавікоў. Гэты прынцып ўсюды дзейнічае аднолькава. Яны ж не жывуць па законах дыпламатыі, грамадзянскай супольнасці. Гэта ўсё — не хочацца прамаўляць гэтыя словы — бандыцкі паняцці.

Калі я слухала лекцыю Пуціна пра памылкі Леніна, у мяне ўзнікла пытанне: дзе ён нахапаўся гэтай няпраўды, гэтых паўзнанняў, якія яму выклікала непісьменнае асяроддзе? Нібы Украіна — гэта неспадзяваная краіна з больш за 40 мільёнамі жыхароў. Хоць за сябе і сваю свабоду яна ваявала яшчэ з Кацярынай Другой.

— Украінцы сталі ворагамі з Расіяй калі не на стагоддзі, то дакладна на дзесяцігоддзі. Яку гэтай сітуацыі не пасварыць украінцаў і беларусаў, калі расійскія войскі прыйшлі ў тым ліку з тэрыторыі Беларусі?

— Пра гэта павінен думаць Лукашэнка, калі ён называе сябе

галоўнакамандуючым. Інакш гэтая разяўленая рана надоўга застаецца ў гісторыі. Украінцы апошнім часам перанеслі столькі выпрабаванняў і панеслі шмат ахвяр. Для іх удар ад Беларусі — гэта як удар у спіну, здрада. Нядаўна я глядзела рэпартаж журналістаў, якія гаварылі з людзьмі, якія жывуць на беларуска-ўкраінскай мяжы. «Што вы? Беларусы — нашы браты, яны ніколі не будуць у нас страляць», — казалі ўкраінцы. І вельмі падобна адказвалі беларусы: «А што нам зрабілі ўкраінцы? Нічога». Простыя людзі разумнейшыя палітыкаў. Сёння нашы грамадства абганялі іх.

Украінцы вельмі горды народ — я ўсё дзяцінства правяла сярод іх. Што б яны цяпер ні рабілі — хадзілі па вуліцах, размаўлялі адзін з адным — над імі цяпер вайна. Але нават вайной гэта нельга назваць — гэта здрада, калі браты раптам усаджваюць у спіну нож. Я не думала, што сама магу апынуцца на вайне, калі ўвесь час разглядала яе збоку, нават калі была ў Афганістане. А цяпер мы на вайне.

Страшна ўявіць сабе, што будзе з людзьмі, якія будуць ваяваць. Яны ж думалі жыць у будучыні, а не ў мінулым...

(пераклад)

«Новы Час»

ДЗЕНЬ РОДНОЙ МОВЫ

РОДНАЯ МОВА: ГАНАРЫЦЦА, ВЕДАЦЬ, УЗБАГАЧАЦЬ

У кожнага народа ёсць хаця б адзін геніяльны твор — гэта яго мова (рэд. — так сказаў наш паэт Алесь Разанаў). Выказванне, з якім нельга не пагадзіцца. Недарэмна ў свеце вось ужо больш за дваццаць гадоў адзначаецца Дзень роднай мовы... Той самай, што, па выразе Максіма Танка, сатканая ў нас «з легендаў і казак былых пакаленняў, з калосся цяжкага жытоў і пшаніц, з сузор'яў і сонечных цёплых праменняў, з грымучага ззяння бурлівых крыніц...».

Час ідзе, змянілася вёска, якая традыцыйна лічылася захавальніцай слоўных скарбаў, з'явіўся інтэрнэт, які размывае ўсе наяўныя нормы і перакрывае свядомасць, дадалася эксперыментальна літаратура... Як гэта паўплывала на беларускую мову? Разважаюць дырэктар выдавецтва «Мастацкая літаратура» Алесь Бадак, кандыдат філалагічных навук, дацэнт кафедры медыялінгвістыкі і рэдагавання журфака БДУ Пятро Жаўняровіч і я, пісьменніца, рэдактар аддзела культуры «Звязды» Людміла Рублеўская.

Пра мову літаратурную і ўжытковую

Л. Рублеўская. Мова — адзіная жывая стыхія, але заўсёды існуюць побач мовы ўжытковае і літаратурнае... А ёсць яшчэ і мова мастацкіх твораў. Як яны сёння адрозніваюцца? Калі на пачатку ХХ стагоддзя выпрацоўвалі нормы літаратурнай мовы, гэта быў вельмі складаны працэс. Напрыклад, выбіралі, гаворку якога рэгіёна ўзяць за ўзор. Сёння ж у кожнай мастацкай кнізе, лічыце, свой моўны канон... Можна, гэта і слушна?

П. Жаўняровіч: Літаратурная мова — прыкмета адукаванага чалавека. Але нярэдка класічныя мастацкія творы маюць уплыў дыялектаў, такім чынам, у Івана Пташнікава — адзін варыянт мовы, у Вячаслава Адамчыка — другі, у Івана Мележа — трэці... Увод у мову

дыялектызмаў — пытанне адкрытае. Яны, з аднаго боку, папаўняюць мову, з другога — ці паўсюль іх можна выкарыстоўваць?

А. Бадак: Калі я працаваў у «Бярозцы» ў пачатку 1990-х, мы шмат эксперыментавалі з мовай... Ужывалі тарашкевіцу, прыдумлялі новыя словы... Не ведаю, як ставіліся да гэтага мовазнаўцы.

Л. Р.: Тады быў час, калі імкліва мянялася жыццё, у такія перыяды, думаю, кожны мае права зрабіць свой унёсак, узбагачаць мову як можа, а час непатрэбнае адсее. І не мовазнаўцы, а пісьменнікі мову ўзбагачаюць. І я за тое, каб як мага больш і цяпер дадавалася — новых слоў, формаў...

П. Ж.: Трэба ў літаратурнай мове трымацца нормы. Гэта ў Расіі абураліся — як гэта мы будзем выкарыстоўваць слова «кофе» толькі ў мужчынскім родзе? Але калі сёння ў інтэрв'ю чалавек кажа «вкусное кофе», гэтым паказвае сваю культуру маўлення. У нас жа няма законаў, як у той жа Францыі, калі праглядае СМІ спецыяльная камісія і штрафвае выданні за выкарыстанне непатрэбных англіцызмаў.

А. Б.: Адно, калі мы кажам пра формы слоў, скажам, «наагул» ці «наогул», і іншае, калі кажам пра дыялекты. У нас у выдавецтве ў серыі «Залатая калекцыя беларускай літаратуры» выйшаў том беларускага апавядання 1920–30-х

гадоў. Мне ён цікавы словамі, многія з якіх проста забытыя. І важна, каб як мага болей такіх сакавітых слоў захавалася ў мастацкіх тэкстах, таму што носьбіты, на вялікі жаль, сышлі... У горадзе беларускамоўная інтэлігенцыя гаворыць менавіта на літаратурнай мове, і ў любым горадзе яна гучыць падобна... У той час як прыедзеш у вёску на Брэстчыне — пачуеш агромністую розніцу з мовай, на якой гавораць у вёсцы на Віцебшчыне...

Пра крыніцы ўзбагачэння

П. Ж.: Так, мова — жывы арганізм, яна ўвесь час узбагачаецца. Сёння, напрыклад, з'явілася шмат новых слоў, звязаных з каранавірусам. Але ў апошнім акадэмічным слоўніку беларускай мовы 2012 года слова «каранавірус» няма. Расіянне выдаюць новы слоўнік раз на год, у нас дзесяць прайшло... Сярод крыніц узбагачэння мовы — дыялектызмы, гістарызмы. Калі ў 1990-х мы пісалі, што Францыск Скарына атрымаў званне бакалаўра, гэта слова было ў пасіўным складзе мовы. Сёння словы «магістр», «бакалаўр» вярнуліся ў актыўны ўжытак.

Л. Р.: Але ж ведаю выпадкі, калі словы і сёння адмыслова прыдумляюць ці адшукваюць, каб папулярызаваць.

П. Ж.: Можна, нейкія такія словы і прыжывуцца. Працэс сціскання мовы не спыніцца. Таму што мы ніколі не скажам сёння «пабегу на маршрутнае таксі», скажам: «на маршрутку». А ірына Шкраба ў сваім слоўніку падае больш за дзве тысячы безэквівалентных слоў: «сёлета», «знічка», «палавец»... Вось дзе трэба браць багацце — з народнай мудрасці!

Л. Р.: Ва ўрыўку са свайго рамана, які ўзялі для ўсебеларускай дыктоўкі, я адмыслова пакінула слова «цікавостка», хоць тады гэта не было маім звычайным ужытковым словам. Вырасла трохі падтрымаць распаўсюд гожага слоўца.

П. Ж.: Калі слова ўжывае ў сваіх творах некалькі пісьменнікаў, у яго спакойна можна браць у картатэку. Памятаю, як я аналізаваў Караткевічава слова «прыўкрасны». Адразу яго перанялі тыя, хто меў адносіны да гістарычнай літаратуры.

Л. Р.: Я, напрыклад.

П. Ж.: Потым, гляджу, слоўнік новых слоў ужо фіксуе гэтую лексему, хаця, напрыклад, шаноўны Алесь Каўрус выступіў за яе непрыняццё. Караткевіч на машынапісе «Зямлі пад белымі крыламі», дзе рэдактарам закрэслена слова «прыўкрасны», на палях піша: «Ёсць такое слова. Глядзі Раманава». Відаць, меў магчымасць чытаць тамы этнографа Раманава ў Кіеве, у нас жа тыя рарытэты згарэлі падчас вайны...

П. Ж.: Класіка павінна быць на першым месцы. Лепш, чым пісаў Янка

Брыль, сёння напісаць вельмі цяжка. А некаторыя пісьменнікі пачынаюць, нібыта да іх ніхто не пісаў. Караткевіч жа казаў: мы ўсе быццам мазаіка — выцягні які каменьчык, няхай не самы значны, але ён займае сваё месца, і ўвесь узор разбурыцца.

А. Б.: Дзе ёсць Брыль і Купала, павінна быць і сучасная літаратура. Кожная маладая генерацыя працуе па-свойму, не паўтараючы папярэднікаў, не лепш і не горш. Параўноўваць класікаў ХХ стагоддзя з сённяшнімі пісьменнікамі — памылковы шлях.

Пра мову гістарычных твораў

...А. Б.: ... Вялікую справу зрабіў Алесь Разанаў, калі пераклаў на сучасную мову творы беларускіх пісьменнікаў сярэднявечча. Мы не ведаем, што ёсць такая літаратура, бо не можам яе прачытаць.

П. Ж.: У беларускай мове засталіся элементы стараславянскай мовы, якіх у рускай няма. Напрыклад, дзеяслоўная форма плюсквамперфекта ў рускай мове ператварылася ў часціцу «было»: «он сказал было», «она сказала было». У беларускай мове — «сказаў быў», «сказала была», у залежнасці ад роду. Таму, калі ў беларускага аўтара каша ў галаве ў сітуацыі білінгвізму і ён думае і на адной мове, і на другой, так атрымліваецца і ў тэксце.

Л. Р.: Мы шмат прапусцілі, той жа перыяд рамантызму ХІХ стагоддзя, калі ў іншых культурах вербалізавалася і гераізаваўся нацыянальная гісторыя. Дык няхай запозна — але ўсё жа паўняецца.

А. Б.: Калі замест тарашкевіцы прынялі наркамаўку, праблем не ўзнікла, бо было шмат носьбітаў мовы. А я вось, як аўтар тэкстаў для песень, цяпер сутыкнуўся з тым, што спевакі, якія не вельмі добра ведаюць мову, вымаўляюць так, як напісана — «снег», «не ведаю», і мне даводзілася проста на партытуры дапісваць алоўкам у слове «снег» мяккі знак пасля «с» і пазначаць пераход «е» ў «я» перад націскам...

П. Ж.: І нагадваць, што носьбітаў беларускай мовы ў свеце намнога больш, чым той жа македонскай ці славенскай. І македонцы ці славенцы сваіх моў не саромеюцца.

А. Б.: У мове столькі таямніц... Мы неяк з Андрэем Федарэнкам размаўлялі, я пытаюся: «Як у вас называюць у вёсцы зялёныя парасткі цыбулі?» Ён кажа: «Стрэлкі...» — «А ў нас — пішчы». — «О, — кажа, — дык можа, адсюль пайшло «пішчом лезці»?»

Л. Р.: Мову ніколі да канца не вывучыш. Увесь час адкрываеш для сябе новыя словы, формы, выразы. І я ўсё жыццё з задавальненнем раблю для сябе гэтыя адкрыцці.

(значна скарачана)

Людміла РУБЛЕЎСКАЯ
zviazda.by

АГРЭСІЯ

«ПОСЛЕДНИЙ РАЗ ЭТО БЫЛО РАНО УТРОМ 41-ГО...»

Почему за войну ответят все.

— Все, что я знаю об истории, говорит о том, что подобная авантюрная политика никогда не оставалась безнаказанной, — пишет на Эхе Москвы научный сотрудник University College London Владимир Пастухов. — Не вижу ни одного основания для того, чтобы история сделала именно в отношении Путина какой-то особый зигзаг и на этот раз было как-то иначе, чем обычно.

Ответит не Путин — ответят все. И те, кто хлопал, и те, кто просто стоял рядом открыв рот, но ничего не делал, и первые ученики, и двоечники. Это не ошибка Путина и не ответственность Путина.

Это ошибка всей нации, в той степени, в которой о ней можно говорить в России, и ее ответственность. Бремя будет на всех.

Бумеранг вернется не быстро, но неотвратимо. Чем громче и веселее будет играть военный марш вначале, тем отвратительнее будет похоронный в конце, тем дольше и мучительней будет агония. Цена будет невероятно высокой, о которой страшно думать.

Это война уже проигравшего Путина. План был другим. Ждали капитуляции и западных послов. Загнали себя в угол, из которого не нашли выхода.

Понятна мизансцена на шоу Совета безопасности. Да, это был сбор подписей кровью, чтобы никто не соскочил.

Фатальная недооценка Запада. Судят по текущим фриксам и думают, что это и есть Запад. Запад силен своим вторым институциональным слоем и в общем умеет объединяться против чужаков. Он видел в своей истории разных гуннов и умеет их готовить. Каждый раз, когда Россия выступала против единого Запада, это заканчивалось для нее катастрофой. Раскола Запада не произошло, а остановиться уже не смогли.

Даже если предположить, что операция закончится за несколько дней

малой кровью и установлением в Киеве марионеточного режима, это ничего не меняет в горизонте 4-8 лет. Оккупация Украины, прямая или косвенная, станет удавкой на шее России. Западу тоже придется не сладко, но он выдержит. Это хуже, чем военное преступление — это военная авантюра. Нервный срыв элит.

Последний раз это было рано утром 41-го. Но тогда это не было делом рук братского народа. Тот страшный сон длился четыре года. Не настраивайтесь на быстрое пробуждение. И на этот раз утро наступит не завтра. Ночь будет долгой.

gazetaby.info

Заснавальнік і рэдактар:

Станкевіч Георгій
Мікалаевіч

Адрас рэдакцыі:

Бешанковіцкі раён,
в. Старыя Ранчыцы, e-mail: stan62@list.ru,
тэл. 60237, маб. +375292184739
Газета выдаецца з сакавіка 2005г.

Падпісана да друку

28.02.2022 у 19.15
Наклад: 290 асобнікаў.
Выдаецца адзін-два разы на месяц на беларускай і расійскай мовах.

Рэдакцыя можа друкаваць артыкулы дзеля палемікі, не падзяляючы пазіцыі аўтараў.

Друкуецца на ўласным абсталяванні.
Распаўсюджваецца бясплатна дабраахвотнікамі.